

Mars 2018

Månadsbladet

Häger, Råstasjön. Foto: Kjell Wiklund

Arbetsgrupper - cykling, skog och klimat

Så kom äntligen en riktig vinterperiod till Stockholm! Härligt för barn och vuxna att den sammanfaller med den här veckans sportlov. Bra med nederbörden så att grundvattnet fylls på när snön smälter.

Vi har tre stycken arbetsgrupper i länsförbundet. I arbetsgrupperna träffas människor som är intresserade av miljö i allmänhet och en specifik fråga i synnerhet.

Skogsgruppen leds av Ronny Fors, ledamot i länsförbundet. Skogsgruppen har haft en omstart med ett möte i januari. Till mötet kom 10 intresserade personer. Malin Sahlin, skogshandläggare på riks började med att berätta hur riks arbetar med skogsfrågor. Efter en runda kunde konstateras att personer i gruppen var intresserade att gå ut i skogen, inventera och lära sig arter samt att arbeta med politisk påverkan.

Cykelgruppen leds av Cécile Everett, vice ordförande i länsförbundet. Gruppen har tidigare år arbetat

med Cykelkarnevalen i Stockholms stad. Gruppen arbetar med cykelfrågor i hela länet och har även god kontakt med cykelsamordnaren på Landstinget, Björn Sax Kaijser. Cykelgruppen finns på <https://cykelgruppensthlm.lan.wordpress.com/> samt på Facebook, sök på Cykelgruppen Stockholms län.

Klimatgruppen leds av mig och har det senaste året bestått av två arbetsgrupper. En som har arbetat med att kartlägga hindren som bostadsföretag ser för att anlägga solpaneler och en som har arbetat med utåtriktad kommunikation. En blogg har startats som heter attlevaklimatneutralt.com. Under våren kommer gruppen bl a arbeta med Klimatriksdagen.

Det är val i år och förhoppningsvis så kan en del av arbetet som görs i grupperna vara kopplade till valet. Men det viktigaste är ändå att träffas, arbeta tillsammans med en specifik sakfråga man brinner för och få energi för fortsatt arbete!

Om ni är intresserade av jordbruk eller vatten är ni välkomna på föreläsning om det förra och workshop om det senare, se nästa sida.

Beatrice Sundberg
Ordförande

KALENDER

15 april

Länsstämma

Seminarium om **jordbruk och mat**

Onsdag 7 mars, kl. 18.00 – 20.30

Lokal: Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, Stockholm

Arrangörer: Länsförbundet i samarbete med Klimataktion och Klimatriksdagen

Rubrik: Hållbart jordbruk och Hållbar matkonsumtion

Inför klimatriksdagen bjuder vi in till ett seminarium för att fördjupa kunskap och samtala om hållbart jordbruk och hållbar matkonsumtion.

Föreläsare:

Johanna Björklund, docent i miljövetenskap och universitetslektor vid Örebro universitet. Särskild inriktning på hållbar förändring av matsystemet.

Arthur Granstedt, docent i ekologiskt jordbruk. Projektledare för BERAS, Baltic Recycling Agriculture and Society.

Praktiskt:

Ingen fika, endast frukt. Ingen föranmälan krävs. Vid frågor kontakta Beatrice Sundberg, beatrice.sundberg@naturskyddsforeningen.se

Förutom föreläsningar hoppas vi på livlig debatt!

WORKSHOP om **havsmiljön** och de framtida **havsplanerna**

**Tisdag 20 mars
kl. 17.30-21.00**

Vill du vara med och arbeta för att Sveriges nya havsplaner ska ta stor hänsyn till havets unika naturvärden och på allvar bidra till att vi uppnår våra nationella och internationella miljömål? Då har du chansen nu!

För att försäkra oss om att så mycket som möjligt av den lokalt förankrade kunskap som finns bland våra medlemmar fångas upp i havsplanerna arrangerar vi tillsammans med Birdlife Sverige en workshop om havsmiljön och de framtida havsplanerna. Vi hoppas att du och dina kretskompisar vill vara med och diskutera havsmiljö och påverka havsplanernas utformning!

Vi bjuder på matiga mackor 17.30. Kl 18:00 blir det info om de kommande havsplanerna och så jobbar vi tillsammans med kartor och annat underlagsmaterial för att kunna ge förslag på förbättringar och bidra med kunskap som myndigheterna kanske inte har.

Tid: Tisdag 20 mars, kl. 17.30-21.00

Plats: Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2tr, Stockholm

Mer info: Mia.Svedang@naturskyddsforeningen.se

Anmäl dig här: <https://miasvedang.wufoo.com/forms/m17v7h7r1hvmktk/>

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Erik Beckman, Maria Bergström, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Norrtullsgatan 12N (Brygghuset), Box 6361, 102 35 Stockholm. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578

(c) Copyright 2009

Inbjudan: **LÄNSSTÄMMA 2018**

Söndag 15 april kl. 09.30 - 15.00

Plats:
**Naturskyddsföreningens
rikskansli, Åsögatan 115,
Stockholm**

Söndagen den 15 april är det dags för stämma i länsförbundet. På förmiddagen hålls stämman och på eftermiddagen gör vi en vandring i Årstaskogen. Alla intresserade medlemmar är välkomna.

Allmän information

Din krets kan utse följande antal ombud till länsstämman:

- Upp till 1 000 medlemmar, 4 ombud
- 1 001 – 2 000 medlemmar, 5 ombud
- Mer än 2 000 medlemmar, 6 ombud

Anmälan senast 5 april

till karin.schmidt@naturskyddsforeningen.se eller via kansliets telefon 08-644 52 70. Uppge om du kommer som ombud för en krets samt om du är med hela dagen, bara på förmiddagen eller bara på eftermiddagen. Har du frågor? Kontakta Beatrice Sundberg, beatrice.sundberg@naturskyddsforeningen.se, telefon 08-644 52 70.

Länsförbundet bjuder på fika och vegetarisk lunch. Är du vegan eller har några allergier, ange det när du anmäler dig så fixar vi det. **Ingen kostnad.**

Vägbeskrivning

Ta tunnelbanans gröna linje till Medborgarplatsen. Ta uppgången mot Folkungagatan. Väl på Folkungagatan, gå över övergångsstället och fortsätt Götgatan framåt (söderut) ett par kvarter. Sväng vänster in på Åsögatan. Gå efter 20-30 meter in genom den grind som finns på vänster sida, sedan genom porten som finns i vänstra hörnet tvärs över gården.

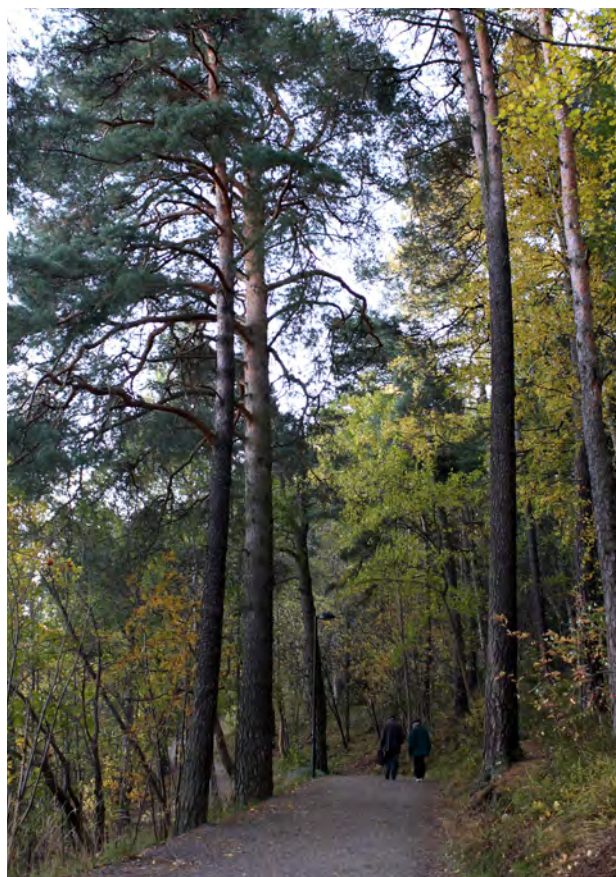
Hjärtligt välkomna!

önskar
styrelsen och kansliet för
Naturskyddsföreningen
i Stockholms län

Program

09.30	Fika och mingel
10.00	Länsstämma mötesordförande är Andrea Söderblom-Tay
12.00	Lunch
13.00	Guidning i Årstaskogen. Vi går från Gullmarsplans t-banestation.
15.00	Avslutning

Mars 2018

Månadsbladet

Upplev skärgårdens pärla hyr föreningens stuga på Stora Sandböte

Var med i utlottningen av hyrestillfällan på Stora Sandböte, senast 3 april vill vi ha dina önskemål om hyrestillfällan.

Stora Sandböte är en vacker skärgårdsö strax öster om Ornö, i Stockholms södra skärgård. Ön är naturreservat med naturskog och ängsmiljöer. På ön finns en intressant kulturmiljö med äldre byggnader, varav två boningshus. Under vår, sommar och höst finns möjlighet för medlemmar i Naturskyddsföreningen att hyra ett av husen på ön.

Vi fördelar hyrestillfällan på Sandböte för säsongen 2018 genom lottdragning av senast 3 april inkommen e-post till anders.fristrom@naturskyddsforening.se. se med bokningsönskemål. Välkommen till en unik skärgårdsmiljö!

Här kan du se vilka hyrestillfällan som finns tillgängliga. <https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-du-kan-gora/som-medlem/hyr-en-stuga/sandbote>

Här finns mer information om vad du kan behöva veta som hyresgäst på ön: https://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/sandbote2018_1.pdf

Naturkalendern i Stockholms län

Mars 2018

Utdrag ur program från Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län.
Fler aktiviteter finns på respektive krets hemsida

Fredag 2 mars

Ugglesafari

När mörkret faller besöker vi några platser där vi kan höra flera olika ugglearter om vi har tur, exempelvis kattuggla, slaguggla, spurvuggla eller pärluggla. Samling i Edsbro kl 18.30 för gemensam färd vidare. (Buss 639 går till Edsbro). Ta med varma kläder och fika. Föranmälan till Lasse Björklund. Lasse197@outlook.com
Datumet kan komma att ändras om det är dåligt uggleväder.

Roslagen

Lördag 3 mars

Sjöfåglar på Skogsö - för nybörjare och mer erfarna fågelskådare

Vi gör ett nytt försök i år och hoppas på kyla och att isen lägger sig på Baggensfjärden. Då samlas mycket sjöfågel på norra Skogsös västra strand på Boofladen, där vattnet är öppet. Vanligaste arterna är gräsänder, storskrak, vigg, knipa, knölsvan, gäss och sothöns. Med lite tur skådar vi även sångsvan, smådopping, strömstare och havsörn. En bäverhydda finns också att se.

Tanken är att vi går runt norra udan i lugn takt. Stigen längs vattnet har ett par besvärliga ställen som måste passeras med försiktighet. Vi är tillbaka vid utgångspunkten cirka kl. 11.30. Tid & plats: Kl. 10.00, Norra Skogsö, Saltsjöbaden, vid korsningen Dalheimsvägen/Rutger Fuchs väg. Ta med: kikare och ev. matsäck. Ta på: oömma kläder. Kontakt: Lennart Philip, lennart.philip@gmail.com, 08-717 93 77.

Saltsjöbaden

Fåglarna kring Östanå - övervintrande och nyanlända

Vi vandrar iväg när buss 626 kommer för att leta efter strömstare i Loån, änder och svanar m.m. i sundet mellan fastlandet och Ljusterö och övervintrande fåglar på andra platser i det omgivande landskapet. Ta med varma kläder, kikare och matsäck. Anmälan till kontaktpersonen för samåkning.

Tid & plats: Kl. 08.30 samling vid P-platsen vid Östanå färjeläge. Åter ca 12.00. Kolla alltid på vår hemsida eller på Facebook för eventuella ändringar. Kontakt: Philip Shaw, 073-302 88 27.

Österåker

Måndag 5 mars

Mikroplaster som miljöproblem

Spridning av mikroplast och dess effekter på naturen har på senare tid seglat upp som ett oroande miljöproblem, då stora utsläpp av plast kombinerat med en långsam nedbrytning gör att mängderna i miljön förväntas öka. Zandra Gerdes som är doktorand på Stockholms universitet berättar om hur forskarvärlden undersöker hur problemen i detta relativt okända område egentligen ser ut och vad som kan göras åt dem.

Tid & plats: Kl. 18.30, Hamngatan 50. Info: Jan Holmbäck 070-719 22 00.

Vaxholm

Tisdag 6 mars

Så lyckas du med grönsaksfröer

Frö- och odlingsseminarium med Sven Secher, Nässets Gröna. I samverkan med Sigtunastiftelsen, Sigtuna trädgårdsförening, Sigtuna stadsodlare och Omställning Sigtuna. Tid & plats: Kl. 18.00-20.00 Sigtunastiftelsens bibliotek, Manfred Björkquists allé 4, Sigtuna. Kontakt: Barbro Nielsen 070-277 32 68.

Sigtunabygden

Onsdag 7 mars

Ugglekväll i vinterskog

Gå på ugglespaning i skogen, räkna hur många reflexugglor du hittar med din ficklampa. På kvällen är det mörkt i Vinterskogen. Det prasslar och rasslar, kanske hoar en kattuggla i månskenet? Vem hittar flest lysande reflexugglor i ficklampans sken? Spana längs stigen efter ugglor i träden. Vid målet väntar en eld där man kan grilla sin medhavda korv medan elden glöder i natten. Kanske får vi höra ugglan hoa i Albyskogen. Ta med barnen på en spännande kvällsvandring i Vinterskogen.

Ugglespåret är öppet mellan kl. 17 och 19 och börjar vid bommen på övre Albyparkeringen. Följ reflexerna till eldplatsen. Ta med bra ficklampor, lite matsäck och sittunderlag. Ingen avgift. Kontakt: Solveig Dahl, 070-350 11 39.

Tyresö

Lördag 10 mars

Uggleekursion

Vi åker på en kvällsutflykt för att lyssna efter ugglor i skogarna söder om Södertälje. Samling kl. 18.00 vid parkeringen vid Södertälje Central för gemensam avfärd i bil. Hemkomst cirka kl. 01.00. Medtag matsäck, och glöm inte korven till lägerelden! Anmälan till Håkan Hall, hakan.o.hall@outlook.com, senast den 7 mars.

Södertälje-Nykvarn

Söndag 11 mars

Ugglor i vårskymningen

Vi spanar och lyssnar efter ugglor ute efter Ävavägen. Sparvugglan finns i dessa trakter liksom kattugglan. En spännande kväll. Kanske också annat att se och höra.

Samling kl. 17.30 i korsningen Ävavägen/Mörbyvägen. Åter ca 21.30. Vill du ha skjuts kontakta Ulf eller Beatrice. Anmälan senast den 9 mars till Beatrice Sandliden, beatriceotussan@hotmail.com eller Ulf Zetterstedt, zetterstedtulf@gmail.com.

Haninge

Söndag 11 och 25 mars

Delta i och lär mer om skötseln av Viggbyholms ekbacke

Vi fortsätter höstens arbete i detta för Täby unika bestånd av jätteekar, som finns ca 400 m söder om Viggbyholms gård. Det är en värdefull ädellövskog, som har hotats av igenväxning. Arbetet med de försiktiga skötselåtgärderna samordnas av Täby Naturskyddsförening och Täby Hembygdsförening. Kom med och delta de dagar som passar dig! Ta med något gott till fikapausen och gärna en såg eller sekator för buskar och grenar. Tid: 09.30-12.30. För mer information ring Einar Fries, 070-669 62 10.

Täby

Tisdag 13 mars

Ugglekväll vid Görväln

Vi hoppas kunna höra ljud från ugglorna vid Görväln denna tidiga kväll. En chansning så god som en annan att vi skall kunna njuta av ljud från ugglor i den tidiga kvällen/natten. Vi samlas kl. 18.30 vid NaturInfo och vandrar runt i området. Ca 2 tim. Klä dig efter väder och ta med något för en sen fika.

Vi värmer upp och öppnar NaturInfo om det behövs. Kontakt: Nicklas Johansson, 0709-750 267.

Järfälla

Viva vatten

Vad du kan göra för att bidra till friskare vatten. Tid & plats: Kl. 18.30 Åkersberga bibliotek. Ca 1,5 tim. Mia Svedäng presenterar Naturskyddsföreningens projekt Viva vatten som fokuserar på enkla, konkreta åtgärder för dig som vill bidra till friskare vatten i din närmiljö. Därefter: Årsmöte.

Mellan föredraget och årsmötet bjuder vi på fika. Kolla alltid på vår hemsida eller på Facebook för eventuella ändringar. Kontakt: Margareta Olofsson, 070-340 25 14.

Österåker

Lördag 17 mars

Antiscampidagen 2018

På årets Anti scampi-dag ger vi extra uppmärksamhet åt problemen med odlade tropiska jätteräkor. Inte heller jätteräkor märkta med ASC är hållbart producerade. Vi samlas på Rikskansliet och delar sedan ut informationsmaterial på gator och torg, till butiker och restauranger och ger en eloge till dem som skippat scampi!

Samling: Kl.10.00 på Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr. Info & anmälan: Gudrun Hubendick, gudrunhubendick@hotmail.com.

Stockholm & Söderort

Söndag 18 mars

Fågelskådning för fågelintresserade

Nu är det dags att förändra fågelcirkeln. I vår kommer vi att följa utvecklingen av fågelförekomster på en och samma plats. Vi träffas vid fem tillfällen ute på Sandemar, där vi tillsammans lär oss känna igen de olika fåglarna som tillfälligt eller mer permanent vistas på Sandemar. 5 träffar under våren:

18/3 Övervintrare, 7/4 Tidiga vårfåglar, 21/4 Trastar och tidiga vadare. (Öppen för alla intresserade), 16/5 Sångare och andra insektsätare 27/5 Avslutning, vi knyter ihop vad vi har lärt oss.

Klockslag ges vid anmälan! Ta med kikare och tubkikare om du har samt fika vid varje tillfälle. Välkomna! Kostnad 200 kr. Anmäl senast 9 mars. Kontakt: Mats, mats.tapper@naturskyddsforeningen.se, 070-422 22 75.

Haninge

Tisdag 27 mars

Gör din egen ekologiska deo och salva

Sara Nomberg, ekologisk hudvårds-terapeut och medlem i Naturskyddsföreningens kemikalienätverk, föreläser om varför du ska handla miljövänliga hudvårdsprodukter. Därefter tillverkar vi varsin hälsosam och effektiv deodorant, samt en salva som du kan anpassa efter hudtyp. Möjlighet att doftsätta produkterna efter önskemål. Ingredienserna är ekologiska och du får med dig recept och info om råvaror. Begränsat antal platser!

Samling: Kl. 19.00 på Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr. Ca 2,5 tim. Info & anmälan: Senast 16 mars till Handlamiljövänligt-gruppen: hmygruppen@hotmail.com. Avgift: Medlem 60 kr, övriga 100 kr. Betalas vid anmälan.

Stockholm & Söderort

Lördag 31 mars

Förnya dina växter – kom och byt sticklingar!

Våren är här och nu har du chansen att förnya dina krukväxter hemma! Byt bort sticklingar eller växter du tröttnat på eller har för många av och byt dem mot andra sorter och arter. Ta med dina sticklingar i små krukor eller kärl. Ju fler du tar med desto fler får du byta till dig! Glöm inte att ta med dig din egen kasse! Ingen föranmälan behövs.

Plats: Tumba Centrum. Tid: kl. 11-15. Kostnad: Ingen avgift.

Kontaktpersoner: Susanne Govella, 076 -580 06 77, susanne.go@gmail.com och Stefan Adam Ek, 076 - 059 82 70, stefan_adam.ek@outlook.com.

Botkyrka-Salem

UPPTÄCK NATUREN I STOCKHOLMS LÄN!

25 FEBRUARI - 3 MAJ 2018

www.utinaturen.nu

SÖNDAG 25 FEBRUARI
Ingen organiserad guidning - alla naturguider är upptagna på annat håll.

Vi är en del av Kungliga nationalstadsparken

**TISDAG 27 FEBRUARI OCH
TORSDAG 1 MARS SPORTLOV**
Låt dina nattugglor möta riktiga uvar

Vårvinterid är ugglelyssningstid. Ronny Fors leder denna tur ut i Nationalstadsparken på spaning efter berguv och kattuggla.

Passa på att ta med barn/ton-åringar/barnbarn etc på en naturvandring i tidig vårväll.

Klä dig varmt! Ta med varm dryck i termos och ha bra (varmt) på fötterna.

Samling kl 17.30 vid Ropstens T-bana utgång Ropsten.
Ca 3-4 km, 2-2½ timmar

SÖNDAG 4 MARS
Haga - Ulriksdal

Margareta Lysell guidar från Gustavs engelska park till Ulriksdals barock. Längs Brunnsvikens stränder, genom skog och över öppna marker fram till Igelbäcken och slottet.

En tidig vår promenad i den Kungliga Nationalstadsparkens nordligaste del på span efter de djur och växter som börjat känna livsandarna återkomma.

Samling kl 10.05 vid busshållplats Haga Södra (buss 515 från Odenplan kl 10.00). Avslut vid Ulriksdals värdshus (buss 503 mot Bergshamra 13.56*).

Ca 6 km, 3,5 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ◆ terränggående, snabbare tur
- ◆ mer krävande tur

SÖNDAG 11 MARS
Nockebyskogen

Här en för många okänd naturpärla som bjuder på såväl storblockig morän som ryggformad deGeermorän. Just det sistnämnda har gjort området riksintressant - till och med världsklass.

Ronny Fors tar dig med genom vild och vacker gammal gran- och tallskog, opåverkad av modernt skogsbruk. Och vidare förbi ek- och hassellundar samt en liten bit på Gustav III:s väg från 1787. Den "gamla" vägen mellan Stockholms slott - Drottningholm var allt för lång tyckte kungen och lät istället uppföra en ny väg med hela tre broar, ett gigantiskt infrastrukturprojekt på sin tid.

Samling kl 10.00 vid busshpl Nockeby (buss 176 från Brommaplan kl 9.55*), avslut vid busshpl Abrahamsbergsvägen.
Ca 3 km, 2,5 timmar

SÖNDAG 18 MARS
Långängen och Kappsta

Lidingö är en luden växtbevuxen ö (inte en holme). Följ med Isak Isaksson på denna vandring genom två av öns naturreservat.

Förutom vackra ekar och fina fågellokaler bjuds på två sjöar, två kända svenskar och en havsutsikt.

Samling kl 11.00 vid Skärsätra station (Lidingöbanan från Ropsten kl 10.39*), avslutning vid Kottlavägen (buss 201).

Ca 7 km, 3 timmar

LÖRDAG 24 MARS
Earth hour 20.30-21.30

Det är nu det tionde året vi släcker ljuset under världens största gemensamma klimatmanifestation.

En signal såväl till makthavare som politiker, företag och organisationer som till oss själva och våra grannar: ta hotet mot klimatet och själva livet på jorden på allvar – agera!

SÖNDAG 25 MARS
Nackareservaten och varggrottorna

En vandring i sällskap med Anna Petri bortom motionsspårens sågspån, sandade vägar och elljusslingor. Här finns ett sörmäländskt sprickdalslandskap som rymmer såväl golfhål som bäverhyddor och varggrottor.

Kanske är golfbanor enda sättet att hålla landskapet öppet när korna försvunnit från stadens marker? Kanske är det bara i naturreservat vi fortsatt får uppleva "riktig" skog. Och kanske beror det på Gustav III att vargskräcken var så stor i 1800-talets Sverige?

Samling kl 10.30 vid T-banestn Björkhagen, avslut i Skarpnäck.
Ca 8 km, 4 timmar

SÖNDAG 1 APRIL
Igelbäcken på våren

Nu har blåsipporna börjat sin blomning och Wåhlberga ängs gamla fjolårsgräs ersätts snart av spirande grönska.

Följ med Anders Tranberg och leta värtecken bland runstenar och hässlen i Stockholms första kulturresevat.

Samling kl 10.00 vid T-banestn Hallonbergen.
Ca 5 km, 4 timmar.

SÖNDAG 8 APRIL
Blåsippsspaning och mistel

Nu är sipporna på ingång och snart kommer bofinken.

Anna Petri tar dig på en tur genom ekhagar och skog i naturreservatet på Eldgarnsö (på Färingsö i Mälaren).

Samling kl 10.50 vid busshållplats Karlskär (buss 176* från Brommaplan kl 9.55 m byte till buss 317). Alternativ mötesplats kl 11.20 vid reservatets p-plats (till höger efter bron).

Ca 8 km, 4 timmar

Storstockholms naturguider

www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

Att delta kostar (om inte annat anges) 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt.
Swishkonto: 123 115 22 22

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm).

Vandringarna genomförs i alla väder, ingen föränmälan behövs.

Ta med matsäck/fika för turena över 2 timmar och tänk på att ha ordentligt varma kläder om det är minusgrader.

*) Kan ändras. Kontrollera tiden med SLs trafikinformation: <http://sl.se/>

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712
mejl: maria.bergstrom@naturskyddsforeningen.se

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Haninge och Tyresö kommuner, Tyresta nationalpark, Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Studieförbundet

Länsstyrelsen
Stockholm

Fler tips och aktuell information på:

www.utinaturen.nu

Foto: Maria Bergström

Upplev Stockholmsnaturen med Storstockholms naturguider

25 FEBRUARI – 3 MAJ 2018

TISDAGKVÄLL 10 APRIL ● **Grodorkestern i Skutan**

Upplev en kväll av grod- och paddspaning tillsammans med Britta Ahlgren runt våtmarken vid Skutans gård. Om vårtiden nu är som den brukar så ljuder en hel orkester av bubblande, knarrande och kurrande - men vilka är det som spelar?

Ha gärna med egen ficklampa och ta ordentligt på fötterna - markerna är fuktiga/våta.

Samling kl 19.30 på parkeringen vid Skutans gård (buss 839 från Haninge centrum kl 19.11* anländer 19.15 till busshållplats Skutans gård).

Ca 2 km, 2 timmar
Ingen avgift

TORSDAG 12 APRIL BARNVAGN **Grodorna och våren på Södra Djurgården** ◆

När solen värmt vattnet till rätt temperatur kommer Isbladskärret att sjuda av grodliv.

Maria Bergström guidar bland vårblommor och fågelsång och berättar mer om de förtrollade prinsarna och prinsessorna. Samling kl 11.00 vid Djurgårdsbrons fäste på Djurgårdssidan, avslut vid Isbladskärret.

Ca 5,5 km, 3-4 timmar

SÖNDAG 15 APRIL ●◆ **Fågelmorgon - Ågestasjön**

Upplev det fantastiska fågelliv som en tidig morgon vid en fågelsjö erbjuder. Så nära storskan och med kollektivtrafikförbindelse!

Bosse Ljungberg tar dig ut runt sjökanterna bland horsgök, tofsvipor och skrattnäsar. Ta med kikare om du har.

Samling kl 7.30 busshpl Rödmossevägen (buss 742 fr Farsta strand 7.25*).

Ca 2 km, 3 timmar

SÖNDAGKVÄLL 22 APRIL ◆◆ **Långsjön grodor**

Nu har våren nått minsta pöl och vattnen sjuder av grodrom - om det finns grodor. Martina Kiibus guidar och berättar om naturen och grodornas liv i Älvsjöskogen och längs Långsjöns norra strand.

Upplev Stockholmstraktens individtätaste leklokal för vanlig groda och en fikapaus i nattmörker.

Samling kl 20.00 busshållplats Stockbergsvägen (buss 144 fr Älvsjö station, Fruängen el Gullmarsplan). Avslut vid Långsjö plan. Ha bra på fötterna och ta gärna med ficklampa.

Ca 5 km, 2½-3 timmar

ONSDAG 25 APRIL ● **Kolardammarna**

Lättvandrad guidning med Martina Kiibus i Alby naturreservat, speciellt anpassad för rullstolar och barnvagnar.

Runt Kolardammarnas strandkanter växer grovstammig asp. Tallbackar, små berghällar och öppen gräsmark angränsar och i vattnen myllrar det av småkrypsliv och större liv som grodor och paddor och på en ö i den centrala dammen har bävern byggt en hydda.

Samling kl 11.00 busshållplats Öringe (buss 875 från Gullmarsplan kl 10.20*, färdtjänstadress: Ridskolevägen 2 i Tyresö).

Ca 2 km, 2 timmar
Ingen avgift

- lättgången tur i lugnt tempo
- ◆ terränggående, snabbare tur
- ◆ mer krävande tur

För våra grodturer på kvällstid gäller att en ficklampa är bra att ha med.

På fågelturerna är kikare ett fint hjälpmedel om du har tillgång till en.

Och på alla de turer där det kan bli att stå still och spana eller att gå i våta marker är det jätteviktigt att ha bra på fötterna och vara ordentligt varmt klädd.

SÖNDAG 29 APRIL ◆◆ **Angarns sjöäng**

Angarns sjö är en avsnörd havsvik och en av länets rikaste och värdefullaste fågelsjöar beläget i ett kulturlandskap med rötter i sen bronsålder/järnålder.

Ärligen häckar drygt hundra fågelarter och ytterligare ett stort antal arter besöker sjön under sträcktiden vår och höst. Bosse Björnsäter guidar. En utmärkt tur också för fågelskådarnybörjare! Samling kl 09.10 vid info-tavlan vid Örsta (Roslagsbanan fr Sthlm Östra kl 8.20 t Vallentuna, byte till buss 665* mot Kårsta)

Ca 7 km, 4 timmar

TORSDAG 3 MAJ BARNVAGN **En tur till fåglarna vid randen av urskogen** ●

Ta barnvagnen på bussen till Svartbäcken och gå med Peder Curman till urskogen i Tyresta. På vägen lyssnar vi på de tydligaste rösterna i fågelkören och spanar i skyn efter nyttillkomna vårfåglar.

Ta gärna med kikare om du har. I Tyresta blir det så en kort sväng in i skogen för att känna på skillnaden mot de öppnare markerna.

Samling kl 10.35 busshållplats Svartbäcken, avslut i Tyresta by. Ca 4 km, 2,5 timmar

Att delta kostar (om inte annat angetts) 100 kr, medlem i Naturskyddsföreningen 80 kr, under 18 år fritt. Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föranmälan behövs!

Ta med matsäck/fika för turena över 2 timmar.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm), någon gång tar vi också in duktiga gästguider.

*) Kan ändras, kontrollera tiden med SLs trafikinformation: <http://sl.se/>

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Haninge och Tyresö kommuner, Tyresta nationalpark, Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Storstockholms naturguider
www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

KONTAKTPERSON
Maria Bergström
070-638 0712

Foto: Maria Bergström

www.utinaturen.nu